

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1547/2014
22.04.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у радном спору тужилаца М.В. из З., Ж.Т. из Б., Н.Ч. из Н.П. и Ј.Б. из Б., чији је пуномоћник Д.С., адвокат из Б., против тужених ЈКП Градско саобраћајно предузеће „Београд“ из Београда и А.с.т. ДОО из Б., чији је пуномоћник В.М., адвокат из Б., ради оцене законитости анекса уговора о раду, решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и утврђења, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 916/14 од 06.08.2014. године, у седници одржаној 22.04.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 916/14 од 06.08.2014. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3034/12 од 19.11.2013. године: 1) поништени су као незаконити анекси уговора о раду, означени у изреци ове пресуде; 2) поништена су као незаконита решења о отказу уговора о раду, означена у изреци ове пресуде; 3) обавезан је тужени ЈКП Градско саобраћајно предузеће „Београд“ из Београда да тужиоце врати на рад, на послове који одговарају њиховој школској спреми и радном искуству; 4) одбијен је тужбени захтев за поништај уговора о раду, ближе означених у изреци ове пресуде, који су закључени са туженим А.с.т. ДОО из Б.; 5) одбачена је тужба тужилаца у делу којим су тражили да се утврди да су у радном односу код туженог ЈКП Градско саобраћајно предузеће „Београд“ из Београда, као недозвољена; 6) обавезан је тужени ЈКП ГСП „Београд“ да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 517.125,00 динара; 7) обавезани су тужиоци да туженом А.с.т. ДОО из Б. исплате трошкове поступка у износу од 49.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 916/14 од 06.08.2014. године првостепена пресуда је преиначена у ставу првом, другом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев за поништај анекса уговора о раду, ближе означених у изреци ове пресуде, решења о отказу уговора о раду и обавезу туженог ЈКП ГСП „Београд“ да тужиоце врати на рад на одговарајуће послове. Преиначено је и решење о трошковима поступка, садржано у ставу шестом изреке

првостепене пресуде, тако што је захтев тужилаца за накнаду трошкова одбијен, а одбијен је и захтев туженог ЈКП ГСП „Београд“. Преиначено је и решење о трошковима садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде и тужиоци обавезани да туженом А.с.т. ДОО солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од још 2.000,00 динара, као и трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом чл. 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из чл. 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су до 20.05.2012. године били у радном односу код туженог ЈКП ГСП „Београд“, када им је код овог туженог престао радни однос отказом уговора о раду применом чл. 179. став 1. тачка 9. Закона о раду. Одлуком туженог од 27.01.2012. године Управни одбор је покренуо поступак утврђивања технолошког вишка запослених код овог туженог са овлашћењем да сачини Програм решавања вишка запослених, који је и донет, као и предлог мера и достављен синдикату и Националној служби за запошљавање. Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији од 01.03.2012. године, који је ступио на снагу 10.03.2012. године, у Сектору за тарифу и продају брисана је Служба за контролу возних исправа и послови од редног броја 301 закључно са редним бројем 306. Ради се о пословима шефа службе, заменика шефа службе, референта, главног контролора и оператера. Укупан број запослених на неодређено време код туженог на дан 12.03.2012. године био је 6137, а укупан број запослених који представљају технолошки вишак 114. Програм решавања вишка запослених усвојен је на седници Управног одбора овог туженог 18.04.2012. године. Одређене су мере за решавање технолошког вишка у виду премештаја на друге послове у предузећу и рад код другог послодавца - туженог А.с.т. д.о.о. за укупно 67 запослених са роком за реализацију од 30 дана. За радом тужилаца у овом спору код туженог ЈКП ГСП „Београд“ трајно је престала потреба и отпремнина им није исплаћена. Овај тужени понудио је тужиоцима закључење уговора о раду и премештај на други посао код другог послодавца - туженог предузећа А.с.т. д.о.о.. Понуде су дате 26.04.2012. године и у њима је наведено да су тужиоци дужни да се о понуди изјасне у року од осам дана, са законским последицама непотписивања понуде анекса. Тужиоци су прихватили понуде и на основу њих закључили анексе уговора о раду, који се побијају у овом спору. Тим анексима уговора о раду, који су закључени са туженим ЈКП ГСП „Београд“, у члану 7. предвиђено је да потписивањем анекса престаје да важе одредбе уговора о раду и свих закључених анекса између тог туженог и тужилаца. Такође, констатована је и измена Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији, као и закључење споразума између тужених, којим је предвиђена обавеза туженог предузећа А.с.т. д.о.о. да са запосленима који су обављали послове у Служби за

контролу возних исправа заснује радни однос на неодређено време уговором о раду. Потом су тужиоци са туженим предузећем А.s.t. d.o.o. закључили уговоре о раду на неодређено време са почетком рада од 21.05.2012. године, на пословима контроле путних исправа у јавном превозу прве категорије.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је поништио анексе уговора о раду и решења којима је тужиоцима престао радни однос отказом уговора о раду и обавезао туженог ЈКП ГСП „Београд“ да тужиоце врати на рад на одговарајуће послове. Према изнетим разлозима, тужиоцима је уговор о раду отказан применом чл. 179. тачка 9. Закона о раду, а тужени ЈКП ГСП „Београд“ им није исплатио отпремнину применом чл. 158. овог закона. Такође, у понудама за закључење анекса уговора о раду нису конкретизовани разлози у складу са законом, нити је наведено зашто су баш тужиоци лица за чијим радом је престала потреба. У анексима уговора о раду у члану 7. наведен је престанак важења уговора о раду и припадајућих анекса, што је супротно члану 171. Закона о раду, а потом је решењима о отказу уговора о раду утврђено да тужиоцима радни однос престаје са 20.05.2012. године. Технолошки вишак се не може утврђивати на нивоу пословних јединица, већ на нивоу целог система. Тужиоцима Ј.Б. и Ж.Т. понуђени су неодговарајући послови контролора, а сви тужиоци на новим радним местима остварују мању зараду и имају мањи број дана годишњег одмора код туженог предузећа А.s.t. d.o.o. Из свих ових разлога незаконити су и анекси уговора о раду и решења којима је тужиоцима отказан уговор о раду, због чега је тужени ЈКП ГСП „Београд“ у обавези да тужиоце врати на рад.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је правилно применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за поништај као незаконитих поменутих анекса уговора о раду и решења о отказу уговора о раду тужиоцима, као и тужбени захтев за реинтеграцију.

У конкретном случају, због организационих промена код туженог ЈКП ГСП „Београд“ престала је потреба за радом тужилаца. Између тужених је 14.03.2012. године закључен споразум, којим је предвиђена обавеза предузећа А.s.t. d.o.o. да са запосленима који су обављали послове у Служби за контролу возних исправа туженог ЈКП ГСП „Београд“ на пословима контролора возних исправа, заснује радни однос на неодређено време по уговору о раду. Претходно је Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији од 01.03.2012. године, који је ступио на снагу 10.03.2012. године, у Сектору за тарифу и продају брисана Служба контроле возних исправа и послова од броја 301 до броја 306. Како су тужиоци код туженог ЈКП ГСП „Београд“ обављали послове контролора, њихови послови су изменама овог правилника брисани. Отказни разлог из чл. 179. став 1. тачка 9. Закона о раду односи се на ситуацију када постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца - ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. У том случају, према чл. 158. истог закона, послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду запосленом исплати отпремнину у висини утврђеној општим актом и уговором о раду. Међутим, чланом 155. Закона о раду прописана је садржина Програма решавања вишка запослених (чл. 153), према коме према

ставу 1. тачка 5, програм нарочито садржи мере за запошљавање: премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непуно радно време али не краће од половине пуног радног времена и друге мере.

У овом случају, послодавац је тужиоцима који су технолошки вишак обезбедио остваривање права на запошљавање, а анекси уговора о раду закључени су управо ради реализације мере запошљавања тужилаца, као запослених за чијим радом је престала потреба. Ради се о мери запошљавања - рад код другог послодавца, који је преузео послове које је раније обављао тужени, због чега је тужиоцима и понуђена измена уговорених услова рада применом чл. 171. став 1. тачка 4. Закона о раду. При том, анекси уговора о раду, које тужиоци побијају у овом поступку, закључени су на законом прописани начин, сагласно члану 172. Закона о раду. Понуде су садржале све елементе које закон прописује, форму, разлоге за понуду и рок у коме запослени треба о понуди да се изјасни, као и правне последице које могу настати одбијањем понуде. На страни тужилаца нису постојале мане воље које би водиле релативној ништавости овог правног посла. Тужиоци су прихватили понуду за закључивање анекса уговора о раду и уговора о раду и у овом спору искористили право да пред надлежним судом оспоравају законитост тих анекса уговора. Свим тужиоцима законито је отказан уговор о раду, јер су закључили анексе уговора о раду у реализацији мере запошљавања код другог послодавца - туженог предузећа А.s.t. d.o.o. У суштини, тужиоцима код туженог ЈКП ГСП „Београд“ радни однос није престао применом чл. 179. став 1. тачка 9. Закона о раду, како је то у решењима наведено, већ је тим решењима решен њихов радно-правни статус код овог туженог, што је било нужно, јер су претходно закључили са новим послодавцем анексе уговора о раду у остваривању права из чл. 155. став 1. тачка 5. Закона о раду. У тој ситуацији, тужиоцима не припада отпремнина, јер је њихов радно-правни статус решен на наведени начин.

Како су законити побијани анекси уговора о раду, као и решења којима је тужиоцима отказан уговор о раду, неоснован је и тужбени захтев за реинтеграцију применом чл. 191. Закона о раду.

На основу чл. 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић,с.р.**